

Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi Teataja

Nr. 10.

18. juulil 1933.

Nr. 10.

Maa-alkkoolide õppejõudude palkade vähendamise määrus.

Rahvamajade ehitamise määrus.

Täiendus Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt alkoolidele tarvitamiseks lubatud õppe-
raamatute nimestikule.

Hariduse- ja sotsiaalmin. Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1933 a. 29. juuni ringkiri
nr. 45160 patenteeritud ja patenteerimata keemiliste vahendite nimetuste tarvitamise
asjas.

Hariduse- ja sotsiaalmin. Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1933 a. 12. juuli ringkiri nr. 45190
riigiteenijatele riigi kulul apteegist antud ravimite ja ravivahendite arvete koostamise
asjas.

AMETLIK OSA.

**Vabariigi Valitsuse poolt 7. juulil 1933 vastuvõetud Maa-
alkkoolide õppejõudude palkade vähendamise määrus.**

RT 60 — 1933, 469.

Alus: Riigi eelarve tasakaalustamise, eramajanduse korraldamise
ning tööpuuduse vastu võitlemise seaduse 2 (RT 92 — 1932).

§ 1. Õppejõududele avalikkudes alkoolides, mis asuvad väl-
jaspool linna või alevi administratiivpiire, makstakse palka ühe astme
võrra madalamalt Avalikkude õppeasutiste ja õigustega erakoolide
õppejõudude tasude seaduse (RT 22 — 1928) § 4 alkoolide õppe-
jõududele ettenähtud normidest.

§ 2. Käesolev määrus hakkab maksma 1. augustist 1933
ja kaotab maksvuse arvates 1. aprillist 1934.

Riigivanem J. Tõnisson.

Hariduse- ja sotsiaalminister K. Konik.

Majanduseminister P. Kurvits.

Riigisekretär K. Terras.

Rahvamajade ehitamise määrus.

(RT 59 — 1933, 466.)

Antud Rahvamajade seaduse § 18 (RT 53 — 1931) põhjal kokkuleppel Põllutöoministriga.

I. Üldised eeskirjad.

§ 1. Rahvamaja tuleb ehitada võimalikult rahvamaja tegevusepiirkonna keskele ja rahvale kättesaadavasse kohta.

§ 2. Rahvamaja asupaik peab olema kuiv ja võimalikult kõrgem oma ümbruskonnast.

§ 3. Rahvamaja asupaika ei või valida vaimuhaigete varjupaikade, haigemajade, vangimajade, alkoholi müügikohtade, tapamajade, mürarikaste tänavate ja üldse selliste kohtade ja asutiste läheduses, mis võivad segada rahvamaja hariduslikku ja kasvatuslikku tegevust.

Samuti peab rahvamaja asuma võimalikult eemal soodest, rabadest ja lahtistest raiskveekanalitest, mis rikuvad õhku ja rüvetavad maapinda.

§ 4. Rahvamaju võib ehitada teede äärde, mis vastavad vähemalt III kl. teede nõuetele.

§ 5. Rahvamaja esine plats ja õu peab olema tasandatud ja korda seatud nõnda, et veed sinna ei jääks peatuma.

§ 6. Rahvamaja asupaigas peab olema saadaval ametliku arsti poolt kõlblikuks tunnustatud vesi.

§ 7. Enne rahvamaja asupaiga valimist ja rahvamaja ehitamisele asumist tuleb kaaluda, kas ei saa juurde- või ümberehitamise abil kasutada rahvamajana endiseid mõisahooned, koolimaja, vallamaja või mõnda muud ehitust.

Koolimaja kasutamisel või ümberehitamisel rahvamajana tuleb arvesse võtta sellekohaste määruste eeskirju.

§ 8. Peale käesoleva määruse eriliste nõuete peavad rahvamajad vastama Teedeministeeriumi poolt seni antud ja edaspidi antavate määruste eeskirjadele avalikkunde hoonete ehituseviiside, ruumide jaotuse ja suuruse, kütte- ja valgustusseadete, tulekaitse abinõude ja teiste tehniliste tingimuste kohta.

II. Nõuded rahvamaja hoone kohta.

§ 9. Igal rahvamajal peavad olema järgmised ruumid:

- 1) saal vähemalt 120 ruutmeetri suuruses;
- 2) näitelava ühes käesolevas määruuses tähendatud kõrvalruumidega;
- 3) tuba vähemalt 30 ruutmeetrit kursuste, õpperingide, laulu- ja muusikaharjutuste ning teiste vähemate koosolekute jaoks;
- 4) riietehoiuruum;
- 5) jalutusruum, mida võib ühendada riietehoiuruumiga, eraldades viimast võrega.

§ 10. Peale eelmises paragrahvis nimetatud ruumide on soovitatavad rahvamajades:

- 1) raamatukogu ruum ühes lugemistoaga;
- 2) einelauaruum;
- 3) tuba seltskondlike organisatsioonide juhatuste koosolekute pidamiseks, mida võib tarvitada ka raamatukogu ruumina;
- 4) majahoidja korter.

Rahvamajade ruumide määramisel tuleb silmas pidada ka ekskursantide ja turistide peatumise võimalusi.

§ 11. Rahvamajades võivad asuda ka avalikud ja seltskondlikud asutised, samuti kaubanduslikud ettevõtted ja nendega ühendusesolevad elukorterid.

§ 12. Rahvamajades peavad olema klosetid, eraldi meestele ja naistele.

§ 13. Rahvamajad peavad olema ehitatud kivist või muust tulekindlast materjalist:

- 1) linnades ja alevites;
- 2) maal, kui rahvamaja on ette nähtud üle kahekordse ehitisena.

Hariduse- ja sotsiaalminister võib asundusekapitalist rahvamajade ehitamiseks laenu andmise otsustamisel nõuda, et rahvamaja ehitataks ka maal kivist või muust tulekindlast materjalist.

§ 14. Rahvamaja juurde tuleb asutada kohalike olude ja võimaluste järgi mängu- ja spordiplats.

III. Nõuded rahvamajade ruumide ja seadete kohta.

§ 15. Rahvamaja saali pikkuse ja laiuse vahekord peab olema 1 : 1 kuni 1 : 2. Saali kõrgus peab olema vähemalt $\frac{1}{3}$ saali laiusest, sealjuures mitte alla 4 meetri.

§ 16. Näitelava põrandapind peab olema vähemalt 50 ruutmeetrit.

Näitelava avause laius peab olema vähemalt 5 meetrit, kõrgus 2,75 m.

Näitelava laius peab olema vähemalt 1,75 korda avause laiusest, sügavus vähemalt võrdne avause laiusele.

§ 17. Näitelava põrand peab olema vesiloodis.

§ 18. Näitlejate tarvis peavad olema ruumid riietumiseks, pesemiseks ja jumestamiseks, samuti nende ruumide ühenduses vähemalt üks klosett.

§ 19. Rahvamaja riietehoiuruumis peab olema kohti nii mitme inimese riiete jaoks, nagu saalis ette nähtud istekohti.

§ 20. Kõik rahvamajad peavad olema varustatud kütteseadetega, mis võimaldaksid majade kasutamist ka talvel.

§ 21. Rahvamajade valgustamiseks ei või tarvitada lahtise tuleleegiga valgustusabinõusid.

IV. Rahvamajade ehituseprojektid.

§ 22. Uue rahvamaja ehitamise, kui ka oleva hoone ümberehitamise projektid esitatakse Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi teaduse- ja kunstiosakonnale kohaliku maa- või linnavalitsuse kaudu ühes viimase arvamusega.

§ 23. Hariduse- ja sotsiaalministeerium vaatab esitatud projektid läbi nii käesoleva määruse kui ka otstarbekohasuse seisukohast ning saadab nad ühes oma arvamusega edasi Teedeministeeriumile kinnitamiseks.

§ 24. Teedeministeerium saadab nii kinnitatud kui ka kinnitamata jäänud projektid tagasi otsekohe nende esitajaile. Projekti mittekinnitamise puhul teatab Teedeministeerium, millistel puudustel või kõrvalekaldumistel maksvatest nõuetest on projekt tunnistatud vastuvõtmatuks.

§ 25. Projektid ja nende lisad peavad vastama Teedeministeeriumi määrusele ministeeriumile ja üksikutele peavalitsustele kinnitamiseks esitatavate projektide, eelarvete ja seletuskirjade valmistamise kohta (RT 27/28 — 1924 ja RT 79 — 1930).

§ 26. Kinnitatud projekti koopiaist jääb üks Teedeministeeriumi ja teine — Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi teaduse- ja kunstiosakonda, kuna projekt ise vastava märkusega kinnitamise kohta saadetakse tagasi rahvamaja ülalpidajale.

§ 27. Kinnitatud projektide muutmine või neist kõrvalekaldumiste lubamine toimub projekti kinnitamise korras.

V. Määruse maksvuse ulatus ja maksmahakkamine.

§ 28. Käesolev määrus on maksev kõikide rahvamajade võrgu kohaselt ehitamisele kuuluvate rahvamajade ning rahvamajade võrku võetud rahvamajade juurde- ja ümberehituste kohta selles osas, milles need juurde- ja ümberehitused kavatsatud.

Käesoleva määruse normidest võib erandeid teha olemasolevate hoonete ümberehitamise puhul Hariduse- ja sotsiaalminister.

§ 29. Käesolev määrus hakkab maksuma 1. augustist 1933.

Tallinnas, 4. juulil 1933. Nr. 245.

Hariduse- ja sotsiaalminister K. K o n i k.

Teaduse- ja kunstiosakonna direktor G. N e y.

TÄIENDUS

Hariduse- ja sotsiaalmin. poolt algkoolidele tarvitamiseks lubatud õppe-
raamatute nimestikule.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt algkoolidele tarvita-
miseks lubatud õpperaamatute nimestik (HSM T 1 — 1932) täien-
datakse järgmiste raamatutega.

Emakeel.

Eesti keel.

**Kuulberg, J., Martinson, E., Nurmik, M., Oro, J., Parijõgi, J.,
Puusepp, Fr.** Elav sõna I. Aabits ja I õppeaasta lugemik.
Tartu, kirjast. „Kool“ 1932. 172 lhk.

Käis, Joh. Emakeele töövihk. I õppeaasta. Tallinn, k. k.-ü.
„Töökool“ 1933.

Käis, Joh. Emakeele töövihk. II õppeaasta. Tallinn, k.
k.-ü. „Töökool“ 1933.

Oengo-Johanson, O. Liikuv lugemik. Seeria „Tallinna“:
1) Tallinna laht ja sadam, 2) Tallinna Toompea, 3) Lasna-
mägi ja Ülemiste järv ning 4) Tallinna postimaja. Tallinna
linna XII algkooli juures koond. üldõpetuse õpet. rühmiku
väljaanne, Tallinnas 1929, 1930, 1932.

***Reiman, R.** Eesti kirjanikke I. Emakeele lugemik 5 õppe-
aastaks Tartu k.-ü. „Loodus“ 1932. 231 lhk.

Usu- ja kõlbluseõpetus.

***Raudkepp, L.** Ristiusk. Algkooli VI kl. õpperaamat. Tallinn,
Tallinna Eesti kirjast.-ühisus 1932 a. 125 lhk.

Matemaatika.

Käis, Joh. Õpilase arvutusvihk. 1 õppeaasta. Tallinn, k.
k.-ü. „Töökool“ 1932. 44 lhk.

Käis, Joh. Õpilase arvutusvihk 2 õppeaasta. Tallinn, k.
k.-ü. „Töökool“ 1932. 54 lhk.

Looduseõpetus ja tervishoid.

Kogerman, P., Kilkson, E., Riikoja, H., Port, J., Kepp, A.
Looduseõpetus. Ühtluskooli V. õppeaasta. Tartu,
k.-ü. „Loodus“ 1932. 168 lhk.

***Kogerman, P., Kilkson, E., Riikoja, H., Port, J., Kepp, A.**
Looduseõpetus. Ühtluskooli VI õppeaasta. Tartu,
k.-ü. „Loodus“ 1932. 158 lhk.

Maateadus.

Markus, E. — Parts, A. Maateaduse õpperaamat
algkooli VI klassile. Tartu, o.-ü. „Noor-Eesti“
1932. 160 lhk.

Ajalugu ja kodanikuõpetus.

Adamson, Toomas. Tööjuhatusi ajaloo algkooli VI õppeaastale individuaalseks töötamiseks. Tartu, k.-ü. „Loodus“, 1932. 22 lhk.

***Parijõgi, J.** Mõõdunud ajad jutustavad. Ajalooraamat algkooli IV klassile. 2. tr. Tartu, kirjast. „Kool“ 1932. 167 lhk.

Laulmine.

Spirke, A. Algkooli lauluvara, 1.—6. õppeaasta. Tartu, k.-ü. „Loodus“ 1932. 172 lhk.

***Aavik, J., Päts, R., Vettik, T., Tamman, V. Leelo III.** Algkooli III klassi lauluvara. Tartu, V. Tammani kirjast. 1932. 38 lhk.

***Aavik, J., Päts, R., Vettik, T., Tamman, V. Leelo IV.** Algkooli IV klassi lauluvara. Tartu, V. Tammani kirjast. 1932. 41 lhk.

***Aavik, J., Päts, R., Vettik, T., Tamman, V. Leelo V.** Algkooli V klassi lauluvara. Tartu, V. Tammani kirjast. 1932. 52 lhk.

***Aavik, J., Päts, R., Vettik, T., Tamman, V. Leelo VI.** Algkooli VI klassi lauluvara. Tartu, V. Tammani kirjast. 1932. 58 lhk. Tallinnas, 7. juulil 1933 a. Nr. 3753.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse direktori
as. A. Borkvell.

Sekretär J. Feldmann.

**Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Tervishoiu- ja hoolekan-
devalitsuse 1933 a. 29. juuni ringkiri nr. 45160 maa- ja linna-
arstidele ning tervishoiu alal linnaõigustega aleviomavalitsuste
arstidele patenteeritud ja patenteerimata keemiliste vahen-
dite nimetuste tarvitamise asjas.**

Terve rea patenteeritud nimetustega keemiliste vahendite kõrval on sama koostisega paralleel- ehk sünonümpreparaadid müügil ilmunud. Viimaste pakkimisel ja müügil apteekidest puudub ühtlus nimetustes, nii näiteks, atsetüülsalitsüülhape on ühes apteegis müügil aspiriini, teises — atsetosaali ja kolmandas — atsetüülsalitsüülhape nimetusel; heksametüleentetramiin — ühes apteegis sellel nimetusel, teises — heksamiini, kolmandas — urotropiini nimetusel; fenüülkinoliinkarboonhape — ühes apteegis sellel nimetusel, teises — tsin-
hifeeni, kolmandas — atofaani nimetusel jne.

Sarnane olukord viib segadusse abitarvitaja, kes tihtipeale on arvamisel nagu saaks ta ühest apteegist originaal preparaati, teisest aga mingisugust aseainet, kolmandast — kodumaa saadust. Teiseks võib keemiliste nimetuste väärtarvitamisel soovimatuid kohtuprotsesse tekkida patenteeritud ehk kaitstud nimetuste tarvitamise pärast paral-
leel- ehk sünonümpreparaatide juures.

Eeltoodut silmas pidades ja keemiliste vahendite nimetuste tarvitamisel arusaamatuste ja segaduste ärahoidmiseks Tervishoiu- ja hoolekandevalitsus palub ringkirjaga kohustada kõikide administratiiv-tegevuse piirkonnas töötavate apteekide vastutavaid juhatajaid:

1) neid keemilisi vahendeid, millede kohta Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse poolt lühendatud nimetused maksuma pandud, järjekindlalt ainult nende lühendatud nimetustel pakkida ja välja anda, näit. atsetosaali;

2) neid keemilisi vahendeid, millel puuduvad Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse poolt maksmapandud lühendatud nimetused, — pakkida ja välja anda ainult nende tegelikkudel keemilistel nimetustel, näit. sulfoguajakoolhapukaaliumi;

3) patenteeritud ehk kaitstud nimetusi, näit. aspiriini, tiokooli, püramidooni jne., tarvitada ainult vastava originaalpreparaadi pakkimisel ja väljaandmisel.

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse direktor Dr. A. M ö t t u s.
Farmatsöidiline inspektor R. V a l l n e r.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1933 a. 12. juuli ringkiri nr. 45190 maa- ja linnaarstidele ning tervishoiu alal linnaõigustega aleviomavalitsuste arstidele riigiteenijatele riigi kulul apteegist antud ravimite ja ravivahendite arvete koostamise asjas.

Käesolevaga palub Tervishoiu- ja hoolekandevalitsus teatada omavalitsuse administratiiv-piirkonnas töötavate vabamüügi apteekide juhatajatele järgmist:

Täienduseks Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1933 a. 17. jaanuari ringkirjale nr. 41575 retseptide hoidmise kohta apteekides (HSM T 2 — 1933) juhib Tervishoiu- ja hoolekandevalitsus vabamüügi apteekide juhatajate tähelepanu sellele, et osalisel või täielisel riigi arvel võib apteegist välja anda riigiteenijatele ainult neid ravimeid ja ravivahendeid, mis osalisel või täielisel riigi arvel on lubatud riigiteenijatel tarvitada, kuna keelatud on riigi kulul välja anda riigiteenijatele neid ravimeid ja ravivahendeid, mis selleks pole ettenähtud.

Ühenduses seega on arvete õiendamisel vajalik, et need arved, mis apteegid riigiteenijatele antud rohuabi eest riigiasutustele esitavad, sisaldaksid summe ainult nende ravimite ja ravivahendite eest, millised riigiteenijatele on lubatud tarvitada osalisel või täielisel riigi arvel, ning selle tõenduseks tulevad need arved varustada märkmega: „Arve sisaldab ainult riigi kulul tarvitada lubatud ravimite ja ravivahendite hinda“ ja see märkus kinnitada apteegi juhataja allkirjaga.

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse direktori eest Dr. J. M ä l t o n.
Farmatsöidilise inspektori eest K. R ä h e s o o.

MITTEAMETLIK OSA.

RIIGIKOHTU OTSUSTEST VÕETUD SELETUSI.

Õppejõud — vallavolikogude liikmed.

Vene Vallasemstvo seaduse § 53 keelab vallaomavalitsuse teenistuses olevatele isikutele valla revisjonikomisjoni liikmeks olemise; muid kitsendusi vallaomavalitsuse teenistuses seisvate isikute kohta see norm ei näe ette. Kui seaduseandja oleks tahtnud vallaomavalitsuse teenistuses seisvatele isikutele keelata ka vallavolikogu liikmeks olemise, siis oleks ta pidanud seda tahet ka selgesti väljendama. Kuna ta seda ei ole teinud ja kuna § 53 sisalduv seadusemäärus on erinorm, mida ei saa laiendavalt tõlgendada, kuna ka ükski teine seadus ei keela vallaomavalitsuse teenistuses seisvatele isikutele vallavolikogu liikmeks olemist, siis ei saa ka valla algkooli õpetajale-juhatajale keelata vallavolikogu liikmeks olemist. Rahukohtuniku toetumine Semstvo seaduse muutmise seaduse § 107 märkusele on alusetu, sest see seadus ei käsitle vallaomavalitsusi*).

Riigikohtu admin. os. t. nr. 454 II — 1933 (Ajakiri „Eesti Politsei“ nr. 3 — 1933).

Hoolekande seaduse §§ 51 ja 210 p. 3 alal.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Tervishoiu ja hoolekandevalitsus on õieti jätnud rahuldamata Tallinna linnavalitsuse palve mahajäetud lapse Eleonore Abergi HS § 51 korras riigi hooldamisele võtmise kohta ja õieti leidnud, et see kohustis läheb riigile üle alles siis, kui asutatakse kooskõlas HS § 210 p. 3 nõudega vastavad asutised. Seni aga on kohustatud hoolekannet sarnaste laste üle teostama omavalitsused, kui riigil võimalus puudub laste mahutamiseks Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi poolt ülalpeetavasse lastekodusse, seda enam, et selleks on määratud vastav toetus omavalitsustele riigi eelarve järele.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 528^{II} — 1933.

*) Õppejõudude teenistuse seadus ei lahenda küsimust, kelle teenijad on vallaomavalitsuste poolt ülalpeetavate av. algkoolide õppejõud, vaid selle seaduse § 4 teine lõik ütleb ainult, et omavalitsuste poolt ülalpeetavate õppeasutiste õppejõud on omavalitsuseteenijad riigiteenijate vastavate õigustega. Riigikohtu sellest otsusest tuleb aga järeldada, et vallaomavalitsuste poolt ülalpeetavate õppeasutiste õppejõud on vallaomavalitsuste teenijad riigiteenijate vastavate õigustega ja kohustustega.